

Keski-Pohjanmaan
hyvinvointialue

**Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue Soiten
vammaispalvelulain mukaisen liikkumisen tuen palvelun
myöntämisen perusteet ja soveltamisohjeet**

1.6.2026 alkaen

Keski-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Sisällys

Johdanto	4
1. Vammaispalvelulain mukainen liikkumisen tuki	5
2. Vammaispalvelulain toissijaisuus suhteessa muuhun lainsäädäntöön	5
3. Liikkumisen tuen hakeminen, palvelutarpeen arviointi ja päätöksenteko	6
3.1. Hakeminen	6
3.2. Palvelutarpeen arviointi	6
3.3. Päätöksenteko	7
4. Liikkumisen tuen toteuttamistavat ja erillisoikeudet	7
4.1. Liikkumisen tuen toteuttamistavat	7
4.1.1. Kuljetuspalveluna	7
4.1.2. Henkilökohtaisena apuna	8
4.1.3. Kuljettajan antamana saattoapuna	8
4.1.4. Myöntämällä auton tai muun kulkuneuvon hankintaan taloudellista tukea	8
4.2. Erillisoikeudet	8
4.2.1. Esteettömän ajoneuvon käyttöoikeus	8
4.2.2. Vakiotaksioikeus	9
4.2.3. Yksinkulkuoikeus	9
5. Liikkumisen tuen matkatyypit, matkojen määrä, laajuus ja matkustusalueet	9
5.1. Tavanomaisen elämän matkat	9
5.2. Työmatkat	10
5.3. Opiskelumatkat	10
5.4. Työllistymistä tukevan toiminnan ja sosiaalihuoltolain mukaiset työtoiminnan matkat	11
5.5. Valmennuksen, erityisen osallisuuden tuen, tuetun päätöksenteon, vaativan moniammatillisen tuen ja lyhytaikaisen huolenpidon matkat	11
5.6. Vammaisten henkilöiden päivätoiminnan ja kehitysvammaisten työtoiminnan matkat	12
6. Liikkumisen tuen järjestäminen	12
6.1. Asiakasprofiili	12
6.2. Matkan tilaaminen	13
6.3. Tilatun matkan peruuttaminen	13
6.4. Yhdensuuntainen matka ja pysähdys	14
7. Asiakasmaksut	14
7.1. Asiakasmaksut ja maksun alentaminen tai perimättä jättäminen	14

Keski-Pohjanmaan
hyvinvointialue

7.2 Erityistilanteet	15
8. Ilmoitus muutoksista	15
9. Muuta tärkeää tietoa	15
9.1. Terveysten- ja sairaanhoidon sekä kuntoutuksen matkat	15
9.2. Oman auton vaikutus liikkumisen tukeen	15
9.3. Tavaroiden kuljettaminen	16
10. Palvelun käyttöön liittyvät epäselvyydet	16
11. Toimintaohjeen voimaantulo	16

Johdanto

Tämä toimintaohje sisältää tiedot liikkumisen tuen palvelusta, sen järjestämistavasta, asiakasryhmästä, palvelun myöntämisen edellytyksistä ja palvelun käytöstä sekä asiakasmaksusta. Palvelun myöntämisen perusteet ja soveltamisohjeet tulevat voimaan 1.1.2026 alkaen ja ne ovat voimassa toistaiseksi.

Vammaispalvelulain (675/2023) mukaan vammaisella henkilöllä on oikeus saada tarvitsemansa kohtuullinen liikkumisen tuki, jos hänellä on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa, eikä hän pysty itsenäisesti käyttämään julkista joukkoliikennettä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia.

Liikkumisen tuki järjestetään tavanomaisen elämän matkoihin, työ- ja opiskelumatkoihin, työllistymistä tukevan toiminnan ja työtoiminnan matkoihin. Liikkumisen tukea on lisäksi järjestettävä tarvittaessa valmennuksen, erityisen osallisuuden tuen, tuetun päätöksenteon, vaativan moniammatillisen tuen ja lyhytaikaisen huolenpidon matkoihin.

Liikkumisen tuen toteuttamistapaa, määrää ja alueellista laajuutta arvioitaessa on otettava huomioon vammaisen henkilön liikkumisen tuen tarve, muut käytettävissä olevat palvelut ja toimintaympäristön esteettömyys. Myöntämisen perusteet tarkistetaan tarpeen mukaan.

Keski-Pohjanmaan
hyvinvointialue

1. Vammaispalvelulain mukainen liikkumisen tuki

Vammaispalvelulakia sovelletaan lain 2 §:ssä määriteltyyn vammaiseen henkilöön. Tämä tarkoittaa, että oikeus vammaispalvelulain mukaisiin palveluihin on henkilöllä, joka täyttää kaikki vammaisen henkilön määritelmässä mainitut edellytykset. Vammaispalvelulaissa on lisäksi säädetty kunkin palvelun osalta palvelukohtaisista myöntämisedellytyksistä, jotka vammaisen henkilön on myös täytettävä ollakseen oikeutettu kyseiseen palveluun.

Vammaisella henkilöllä on subjektiivinen oikeus liikkumisen tukeen, jos vammaispalvelulaissa määritellyt edellytykset palvelun saamiseksi täyttyvät. Subjektiivinen oikeus on rajattu koskemaan kohtuullista liikkumisen tuen palvelua.

Vammaisen henkilön liikkumisen tuki voidaan lain perusteella toteuttaa kuljetuspalveluna, henkilökohtaisella avulla, saattajan avulla, antamalla taloudellisenä tukena henkilön käyttöön auto tai muu hänelle soveltuva kulkuneuvo tai myöntämällä auton tai muun kulkuneuvon hankintaan taloudellista tukea.

Vammaisella henkilöllä on oikeus saada hänelle myönnettyyn päivätoimintaan ja/ tai kehitysvammaisten työtoimintaan maksuttomat matkat, mikäli hänellä on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa, eikä hän pysty itsenäisesti käyttämään julkista joukkoliikennettä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia. Näistä matkoista tehdään päätös päivätoiminnan päätöksessä.

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen liikkumisen tuen palvelun tavoitteena on edistää vammaisten kuntalaisten yhdenvertaisia mahdollisuuksia toimia. Liikkumisen tuen edellytyksenä on pitkäaikainen tai pysyvä fyysinen, kognitiivinen, psyykinen, sosiaalinen tai aisteihin liittyvä toimintarajoite, joka aiheuttaa erityisiä vaikeuksia liikkumisessa ja kohtuuttoman suuria vaikeuksia käyttää julkista joukkoliikennettä itsenäisesti. Pitkäaikaiseksi vammaksi tai sairaudeksi katsotaan yleensä vähintään vuoden (1 vuotta) kestävä toimintarajoite. Sairaudesta toipumisen ajaksi tai kuntoutusvaiheeseen ei myönnetä liikkumisen tuen palvelua. Liikkumisen tuen tavoitteena on turvata vammaisen henkilön yhdenvertaisuus, osallisuus ja itsemääräämisoikeus.

Vammaispalveluin mukaisen liikkumisen tuen palvelun myöntämiseen eivät vaikuta vammaisen henkilön tulot tai varallisuus.

2. Vammaispalvelulain toissijaisuus suhteessa muuhun lainsäädäntöön

Vammaisen henkilön liikkuminen toteutetaan ensisijaisesti osana esteetöntä julkista joukkoliikennettä. Esteetön ja toimiva julkinen joukkoliikenne mukaan lukien kutsu- ja palveluliikenne on ensisijainen tapa järjestää kaikille kuntalaisille soveltuva liikkuminen. Liikkumisen tuen tarkoitus ei ole korvata puuttuvaa julkista joukkoliikennettä.

Mikäli vammaisen henkilö ei pitkäaikaisen toimintakyvyn rajoitteen takia kykene käyttämään kutsuperiaatteella toimivaa palveluliikennettä tai muuta julkista palveluliikennettä, vammaisen henkilö voi hakea liikkumisen tuen palvelua. Vammaispalvelulain perusteella järjestetään vammaisen henkilön tavanomaisessa elämässä tarvitsemia erityispalveluja, jos asiakas ei saa yksilöllisen

Keski-Pohjanmaan
hyvinvointialue

tarpeensa mukaisia ja sopivia palveluita sosiaalihuoltolain perusteella. Mikäli vammainen henkilö on oikeutettu kuljetuksiin tai niiden kustannusten korvaamiseen muun lain nojalla, esimerkiksi Kelan tai vakuutusyhtiön kautta, ei vammaispalvelulakia sovelleta.

3. Liikkumisen tuen hakeminen, palvelutarpeen arviointi ja päätöksenteko

3.1. Hakeminen

Vammainen henkilö tai hänen valtuuttamansa henkilö voi hakea liikkumisen tuen palvelua kirjallisesti vammaispalvelun hakemuslomakkeella. Lomake on tulostettavissa Soiten internet-sivuilta osoitteesta <http://soite.fi/asiointiopas/lomakkeet-ja-hakemukset/sosiaalipalveluiden-lomakkeet/> Lomake voidaan pyynnöstä postittaa hakijalle. Lomakkeen voi täyttää myös sähköisesti suomi.fi - palvelussa. Kuntalainen voi ennakoivasti tehdä itse sähköisen Omaolo-palveluarvion osoitteessa www.omaolo.fi/palvelut/palveluarviot ennen palvelun hakemista.

Hakemukseen tulee liittää mukaan lääkärinlausunto tai muu riittävä terveydenhuollon ammattihenkilön antama lausunto hakijan terveydentilasta ja toimintakyvystä. Lausunnon tulee selkeästi ilmetä toimintakyvyn rajoite, joka rajoittaa hakijan liikkumista ja estää häntä käyttämästä julkista joukkoliikennettä. Lausunnon tulee vastata hakijan tämänhetkistä terveydentilaa ja toimintakykyä. Tarvittaessa hakijaa voidaan pyytää toimittamaan hakemuksensa liitteeksi muita asiantuntijalausuntoja.

Työ- tai opiskelumatkoja haettaessa hakijan tulee lisäksi toimittaa hakemuksen liitteeksi työsopimus tai opiskelutodistus. Työllä tarkoitetaan säännöllisen työ- tai virkasuhteisen työn lisäksi yrittäjätoimintaa. Harrastusluonteista toimintaa ei katsota työksi.

3.2. Palvelutarpeen arviointi

Hakijan tekemä liikkumisen tuen hakemus käsitellään hyvinvointialueella vammaispalveluiden toimialueella. Haetusta palvelusta tehdään palvelutarpeen arviointi. Hyvässä palvelutarpeen arvioinnissa yhdistyvät hakijan oma arvio avun- ja tuen tarpeesta, yhden tai useamman ammattihenkilön eri keinoja käyttäen tekemät arviot sekä tarvittaessa hakijan läheisten näkemykset. Palvelutarpeen arviointi on aina henkilökohtaista ja yksilöllistä.

Palvelutarpeen arvioinnissa otetaan huomioon hakijan elämäntilanne, elinympäristö ja hänen vammastaan tai sairaudestaan aiheutunut toimintarajoite, terveydenhuollon ammattihenkilön lausunto tai selvitys ja arvio hakijan vammaisuudesta sekä mahdollinen muun ammattihenkilön lausunto. Palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä viranhaltija arvioi hakijalle soveltuvan liikkumisen tuen toteuttamistavan. Palvelutarpeen arvioimiseksi hakijan luokse tehdään pääsääntöisesti kotikäynti, tai hakija tavataan muulla tavoin henkilökohtaisesti.

Liikkumisen tuen palvelujen tarvetta selvitetessä arvioidaan muun muassa hakijan mahdollisuudet käyttää ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia julkista joukkoliikennettä ja kunnassa toimivaa palveluliikennettä. Huomioon otetaan hakijan kyky käyttää saattajan avulla julkista joukkoliikennettä. Huomiota kiinnitetään myös vamman/ sairauden aiheuttamaan haittaan suhteessa hakijan

toimintaympäristöön ja esimerkiksi vuodenaikojen vaihteluihin. Palvelutarpeen arvioinnissa huomioidaan palvelun järjestämisen kustannusten kohtuullisuus.

3.3. Päätöksenteko

Päätöksen hakijan oikeudesta vammaispalvelulain mukaiseen liikkumisen tuen palveluun tekee vammaispalvelujen sosiaalihuollon viranhaltija. Päätöksenteossa huomioidaan hakijan yksilölliset tarpeet liikkumisen tuen palvelun järjestämistavan osalta. Palvelu myönnetään hakemiskauden alusta alkaen, mikäli hakijalla katsotaan olevan oikeus liikkumisen tuen palveluun. Päätös oikeudesta palveluun tehdään toistaiseksi voimassa olevaksi, mikäli vamman tai sairauden aiheuttaman toimintakyvyn rajoitteen perusteella on ilmeistä, että palvelun tarve on pysyvä tai pitkäaikainen. Päätös voidaan tehdä perustellusta syyistä myös määräaikaisesti voimassa olevaksi.

Hakija saa hakemukseensa kirjallisen viranhaltijapäätöksen ja muutoksenhakuohjeen. Myönteisen päätöksen mukana hakija saa ohjeen palvelun käyttämisestä.

4. Liikkumisen tuen toteuttamistavat ja erillisoikeudet

Liikkumisen tuen palvelu tulee järjestää yksilökohtaisesti siten, että tuen saaja kykenee tosiasiallisesti palvelua käyttämään. Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue Soiteissa vammaisen henkilön liikkumisen tuki toteutetaan kuljetuspalveluna, henkilökohtaisen avun avulla, saattajan avulla tai myöntämällä auton tai muun kulkuneuvon hankintaan taloudellista tukea. Tuen saajalla ei ole subjektiivista oikeutta tiettyyn liikkumisen tuen toteuttamistapaan, mutta hänen yksilölliset ja tosiasialliset mahdollisuutensa käyttää liikkumisen tukea tulee huomioida. Liikkumisen tuen saajien matkoja voidaan yhdistellä, ellei siitä aiheudu matkustusajan kohtuutonta pitenemistä tai muuta kohtuutonta haittaa vammaiselle henkilölle.

Kuljetukseen liittyviä erillisoikeuksia voidaan myöntää hakemuksen perusteella yksilöllistä harkintaa käyttäen. Hakijan tulee esittää tarkat, vammaan tai toimintakyvyn rajoitteeseen perustuvat yksilökohtaiset perustelut erillisoikeuden saamiseksi. Tuen saaja saa viranhaltijapäätöksen hänelle mahdollisesti myönnetystä erillisoikeudesta.

4.1 Liikkumisen tuen toteuttamistavat

4.1.1 Kuljetuspalveluna

Mikäli vammaisen henkilö ei kykene käyttämään julkista joukkoliikennettä itsenäisesti, hänelle voidaan myöntää liikkumisen tuki taksilla tai esteettömällä ajoneuvolla. Vammaisella henkilöllä on tarvittaessa oikeus kuljettajan apuun välittömästi ennen matkaa, matkan aikana ja välittömästi matkan jälkeen. Tavanomaiseen taksikuljettajan antamaan palveluun kuuluu avustaminen autoon ja autosta nousemiseen. Mikäli asiakas tarvitsee kuljettajan apua, tulee tarpeesta kertoa kuljetustilauksen yhteydessä.

Vammaisen henkilön mukana matkalla voi olla hänen itsensä hankkima saattaja, joka on kykenevä toimimaan hänen tukenaan matkan aikana, jos kuljettajan antama tuki tai apu ei ole riittävä. Saattajan iän ja toimintakyvyn on oltava sellainen, että hän suoriutuu oman ja saatettavan

Keski-Pohjanmaan
hyvinvointialue

turvallisuutta vaarantamatta. Mikäli tuen saajalle myönnetään oikeus saattajaan, saattaja voi olla maksutta mukana kuljetuksessa.

Saattajana voi erityisistä syistä toimia toinen liikkumisen tuen palvelun saaja. Mikäli saattajana toimii toinen liikkumisen tuen palvelun saaja, saattaja ei menetä liikkumisen tuen matkaa. Saattaja voidaan ottaa kyytiin tuen saajan suunnitellun reitin varrelta silloin, kun avustamista ei tarvita matkalle lähtiessä.

4.1.2 Henkilökohtaisena apuna

Liikkumisen tuki voidaan toteuttaa henkilökohtaisen avun palveluna, mikäli vammaisen henkilö pystyy käyttämään julkista joukkoliikennettä henkilökohtaisen avustajan avustamana tai liikkumaan muuten avustajan avustamana. Henkilökohtainen apu liikkumisen tuen järjestämistapana edellyttää, että vammaisella henkilöllä on oikeus vammaispalvelulain mukaiseen henkilökohtaiseen apuun. Järjestettäessä liikkumisen tuki henkilökohtaisena apuna, huomioidaan liikkumiseen käytettävä aika henkilökohtaisen avun tuntimäärässä.

4.1.3 Kuljettajan antamana saattoapuna

Kuljettajan antamalla saattoavulla tarkoitetaan tuen saajan avustamista välttämättömissä esimerkiksi kauppaja- ja apteekkiasioinneissa. Saattoavun perusteena on vammaisen henkilön terveydentila ja toimintakyky. Viranhaltija arvioi tuen saajan oikeuden saattoapuun ja kirjaa sen liikkumisen tuen palvelupäätökseen.

4.1.4 Myöntämällä auton tai muun kulkuneuvon hankintaan taloudellista tukea

Auton tai muun kulkuneuvon hankintaan voidaan yhtenä toteuttamistapana myöntää taloudellista tukea. Taloudellisen tuen palveluun on erilliset myöntämisen perusteet.

4.2. Erillisoikeudet

4.2.1 Esteettömän ajoneuvon käyttöoikeus

Esteettömän ajoneuvon käyttöoikeus voidaan myöntää liikkumisen tuen saajalle, joka ei kykene vammansa/ sairautensa vuoksi käyttämään tavallista taksia. Liikkumisen tuen saajalla tulee olla käytössään sähköpyörätuoli, sähkömopo tai manuaalipyörätuoli, joka ei ole kokoontaitettava. Palvelutarpeen arvioinnissa huomioidaan, pystyykö vammaisen henkilö siirtymään pyörätuolista tavalliseen taksiin kuljettajan ja/tai saattajan avustamana. Viranhaltija arvioi ja kirjaa liikkumisen tuen päätökseen oikeuden esteettömän ajoneuvon käytöstä.

Esteettömän ajoneuvon käyttöoikeudesta maksetaan avustamislisä kuljettajalle. Avustamislisä sisältää kuljetettavan ja hänen apuvälineensä/ tavaransa hakemisen lähtöpaikasta, sekä määränpäässä kuljetettavan saattamisen tavaroineen asuntoon. Ajanjaksolta, jolta maksetaan avustamislisä, ei kuljettajalle makseta odotusajan korvausta.

4.2.2 Vakiotaksioikeus

Vakiotaksin käyttöoikeus voidaan myöntää hakemuksen perusteella liikkumisen tuen saajalle, mikäli vakiotaksin käyttö on tuen saajan vamman/ sairauden vuoksi välttämätöntä, jotta liikkumisen tuen palvelun käyttö mahdollistuu. Vakiotaksin käyttöoikeuden saaneen tuen saajan kuljetukset voidaan kuitenkin yhdistellä muihin kuljetuksiin, eli kuljetuksessa voi olla mukana myös muita henkilöitä. Hakemuksessa tulee esittää tarkat, vammaan tai toimintakyvyn haittaan perustuvat yksilökohtaiset perustelut erillisoikeuden saamiseksi. Tuen saaja saa viranhaltijapäätöksen hänelle mahdollisesti myönnetystä erillisoikeudesta.

Vakiotaksioikeuden saanut tuen saaja voi tilata kuljetuksen suoraan vakiotaksilta. Tuen saaja saa tiedon sopimuskumppaneista vammaispalveluilta. Vakiotaksi ilmoittaa tilatun kuljetuksen matkapalvelukeskukseen. Mikäli vakiotaksi ei voi toteuttaa kuljetusta, vakiotaksi järjestää korvaavan kuljetuksen. Mikäli korvaava kuljetus ei järjesty vakiotaksin toimesta, liikkumisen tuen palvelun saajalla on oikeus tilata kuljetus suoraan matkapalvelukeskuksesta. Tilauksen yhteydessä tulee kertoa, että vakiotaksi ei saanut järjestettyä kuljetusta. Lähtökohtana vakiotaksin käyttöoikeudelle on, että kuljettaja tuntee asiakkaan terveydentilaan liittyvän avun, ohjauksen ja valvonnan tarpeen kuljetuksen aikana.

4.2.3 Yksinkulkuoikeus

Liikkumisen tuen saajalle voidaan myöntää yksinkulkuoikeus, mikäli yksinkulkuoikeuden käyttö on tuen saajan vammasta/ sairaudesta johtuvan toimintakyvyn rajoitteen vuoksi perusteltua. Yksinkulkuoikeuden saaneen asiakkaan kuljetusta ei yhdistellä muihin kuljetuksiin. Yksinkulkuoikeuden käyttöön on oikeutettu vammainen henkilö, jonka vamma/ sairaus estää hänen tosiasiallisen osallistumisensa yhdisteltyyn kuljetukseen. Hakemuksessa tulee esittää tarkat, vamman/ sairauden aiheuttamaan toimintakyvyn rajoitteeseen perustuvat yksilökohtaiset syyt erillisoikeuden saamiseksi. Tuen saaja saa viranhaltijapäätöksen hänelle mahdollisesti myönnetystä erillisoikeudesta.

5. Liikkumisen tuen matkatyypit, matkojen määrä, laajuus ja matkustusalueet

Vammaispalvelulain mukaisen liikkumisen tuen laajuutta arvioitaessa huomioidaan liikkumisen tuen kohtuullisuus, vammaisen henkilön liikkumisen tuen tarve sekä kustannukset. Pidemmillä matkoilla liikkumisen tuen saajan tulee mahdollisuuksien mukaan käyttää siirtymisissään julkista joukkoliikennettä.

5.1 Tavanomaisen elämän matkat

Tavanomaisen elämän matkoilla tarkoitetaan esimerkiksi asiointimatkoja, harrastusmatkoja, sosiaalisten suhteiden ylläpitämiseen ja yhteiskunnalliseen osallistumiseen liittyviä matkoja. Tavanomaisen elämän matkoihin myönnetään vähintään 18 yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa, ellei vammainen henkilö hae tätä pienempää määrää matkoja. Mikäli vammainen henkilö hakee

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue

tavanomaisen elämän matkoihin enemmän kuin 18 yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa, tulee hänen perustella vammasta/ sairaudesta aiheutuva välttämätön tarve lisämatkoille.

Liikkumisen tuen matkat tulee käyttää kuukausikohtaisesti. Kuukauden aikana käyttämättä jääneitä matkoja ei voi siirtää seuraavalle kuukaudelle. Liikkumisen tuen vuositason päätös voidaan tehdä tilanteissa, joissa vammaiselle henkilölle on myönnetty muuta julkista taloudellista tukea liikkumiseen, kuten autoveronpalautusta, taloudellista tukea auton tai muun kulkuvälineen hankintaan tai auton apuväline.

Tavanomaiseen elämään kuuluvia matkoja voi tehdä vammaisen henkilön asuinkunnan alueella, tarvittaessa oman asuinkunnan ja toiminnallisten lähikuntien välillä sekä vammaisen henkilön oman asuinkunnan ja hänen oman elämänsä kannalta merkittävien kuntien välillä.

Toiminnallisella lähikunnalla tarkoitetaan lähtökohtaisesti vammaisen henkilön asualueen lähintä mahdollista kuntaa, josta tarvittava palvelu on saatavilla. Toiminnallista lähikuntaa määriteltäessä huomioidaan vammaisen henkilön tarve sellaisiin palveluihin, joita ei ole saatavilla asuinkunnassa, sekä se, missä ihmiset yleensä asioivat ja hankkivat palveluita.

Vammaisen henkilön elämän kannalta merkittävä kunta voi olla sellainen, jossa hänellä on tarve käydä toistuvasti perhe- tai ystävyyssuhteen, vapaa-ajan asunnon tai muun vastaavan syyn vuoksi. Vammaisen henkilön elämän kannalta merkittävään kuntaan tehtävän matkan pituus, kustannusten kohtuullisuus ja matkojen tiheys vaikuttavat myönnettävien matkojen määrään. Matkat sisältyvät vammaiselle henkilölle myönnettujen tavanomaisen elämän matkojen määrään.

5.2 Työmatkat

Työmatkalla tarkoitetaan matkaa, joka perustuu työsuhteeseen tai yritystoimintaan. Työnä ei pidetä järjestötoimintaa tai muuta vastaavaa toimintaa, jolloin kyseessä on yhteiskunnallinen osallistuminen. Työnä ei myöskään pidetä harrastusluontoista toimintaa ja vapaaehtoistyötä.

Välttämättömiin työmatkoihin myönnetään yleensä kaksi yhdensuuntaista matkaa työpäivää kohden. Mikäli tuen saaja työskentelee työpäivän aikana useassa eri paikassa, korvataan ainoastaan työpäivän ensimmäinen matka kotoa työpaikalle ja päivän viimeinen matka työpaikalta kotiin. Työpäivän aikana tapahtuvat matkat kuuluvat työnantajan tai yrittäjän korvattaviksi, mikäli ne liittyvät työhön.

Työmatkat myönnetään työsuhteen keston ajaksi. Toistaiseksi voimassa olevassa palvelussuhteessa olevalle tuen saajalle tehdään toistaiseksi voimassa oleva päätös. Loma-ajalle työmatkoja ei myönnetä. Työmatkoja voi tehdä työssäkäyntialueella, jota verrataan kuntalaisten normaaliin työssäkäyntialueeseen. Viranhaltija kirjaa päätökseen työmatkojen matkamäärän ja reitin, jolla matkoja voi käyttää. Tuen saajan tulee ilmoittaa vammaispalveluun mahdollisista työsuhteen aikana tapahtuvista muutoksista, mikäli niillä on vaikutuksia myönnettyyn liikkumisen tuen palveluun.

5.3 Opiskelumatkat

Opiskelumatkalla tarkoitetaan perusopetuksen jälkeistä opiskelua, joka johtaa tutkintoon tai ammattiin, tai joka parantaa vammaisen henkilön työntekomahdollisuuksia. Opiskeluksi katsotaan

Keski-Pohjanmaan
hyvinvointialue

myös valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus. Opiskelumatkoja ei voida myöntää harrastusluonteiseen opiskeluun, jonka ei arvioida parantavan henkilön mahdollisuuksia työllistyä.

Liikkumisen tuen palvelua myönnetään välttämättömiin opiskelumatkoihin yleensä kaksi yhdensuuntaista matkaa päivää kohden. Opiskelumatkoja myönnetään opiskelun ajalle. Loma-ajalle opiskelumatkoja ei myönnetä. Tarvittaessa tuen saajalta voidaan pyytää todistus opintojen etenemisestä.

Opiskelumatka on matka kotoa opiskelupaikalle ja takaisin kotiin huomioiden kuitenkin vaihtelevat opiskelupaikat. Kouluaikana tapahtuviin retkiin ja muihin vastaaviin opiskeluun liittyviin pakollisiin tilaisuuksiin voidaan myöntää lisämatkoja, mikäli ne ovat osa opiskeluun kuuluvaa työskentelyä, eikä oppilaitos järjestä matkoja.

Opiskelumatkoja voi tehdä pääsääntöisesti työssäkäyntialueella, jota verrataan kuntalaisten normaaliin työssäkäyntialueeseen. Viranhaltija kirjaa päätökseen opiskelumatkojen matkamäärän ja reitin, jolla matkoja voi käyttää. Tuen saajan tulee ilmoittaa vammaispalveluun mahdollisista opiskelun aikana tapahtuvista muutoksista, mikäli niillä on vaikutuksia myönnettyyn liikkumisen tuen palveluun.

5.4 Työllistymistä tukevan toiminnan ja sosiaalihuoltolain mukaiset työtoiminnan matkat

Työllistymistä tukevalla toiminnalla tarkoitetaan esimerkiksi työhönvalmennusta, kuntoutustoimia tai tukitoimia vammaisen henkilön työllistymisen edistämiseksi. Työtoiminnalla tarkoitetaan työtoimintaa, josta voidaan maksaa korvaus.

Työllistymistä tukevan toiminnan ja työtoiminnan matkoihin myönnetään liikkumisen tukea asiakkaan välttämättä tarvitsema määrä. Pääsääntöisesti matkoja myönnetään oman kunnan alueella. Viranhaltija kirjaa päätökseen työllistymistä tukevan toiminnan ja työtoiminnan liikkumisen tuen matkojen matkamäärän ja reitin, jolla matkoja voi käyttää. Tuen saajan tulee ilmoittaa vammaispalveluun mahdollisista toiminnan aikana tapahtuvista muutoksista, mikäli niillä on vaikutuksia myönnettyyn liikkumisen tuen palveluun.

5.5 Valmennuksen, erityisen osallisuuden tuen, tuetun päätöksenteon, vaativan moniammatillisen tuen ja lyhytaikaisen huolenpidon matkat

Liikkumisen tukea on järjestettävä tarvittaessa valmennuksen, erityisen osallisuuden tuen, tuetun päätöksenteon, vaativan moniammatillisen tuen ja lyhytaikaisen huolenpidon matkoihin vammaisen henkilön välttämättä tarvitsema määrä. Liikkumisen tuen tarkoituksena on mahdollistaa palvelun käyttäminen.

Palvelutarpeen arvioinnissa huomioidaan vammaisen henkilön olosuhteet ja välttämätön tarve liikkumisen tukeen. Vammaisen henkilö voi saada liikkumisen tukena kuljetuspalvelumatkoja, mikäli hän täyttää yleiset liikkumisen tuen palvelun myöntämisen edellytykset. Vammaiselle henkilölle tehdään erillinen viranhaltijapäätös, jossa määritellään liikkumisen tuen matkojen välttämätön määrä ja laajuus.

Keski-Pohjanmaan
hyvinvointialue

5.6 Vammaisten henkilöiden päivätoiminnan ja kehitysvammaisten työtoiminnan matkat

Vammaisten henkilöiden päivätoiminnan ja kehitysvammaisten työtoiminnan matkoihin vammaisen henkilö voi saada liikkumisen tukena kuljetuspalvelumatkoja, mikäli hän täyttää yleiset liikkumisen tuen palvelun myöntämisen edellytykset. Vammaiselle henkilölle tehdään erillinen viranhaltijapäätös, jossa määritellään liikkumisen tuen matkojen välttämätön määrä ja laajuus.

6. Liikkumisen tuen järjestäminen

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue Soitella on palvelun järjestäjänä oikeus päättää liikkumisen tuen palvelun järjestämistavasta harkitsemallaan tarkoituksenmukaisella tavalla. Soiten henkilökuljetukset järjestetään ensisijaisesti yhdisteltyinä kuljetuksina. Vammaisen henkilön liikkumisen tuen palvelujen järjestämisessä on riittävässä määrin otettava huomioon vammaisen henkilön yksilölliset tarpeet liikkumisessa sekä yksilölliset vammasta/ sairaudesta aiheutuvat rajoitukset. Mikäli Soiten ensisijainen liikkumisen tuen palveluiden järjestämistapa ei sovellu vammaiselle henkilölle hänen vammansa/ sairautensa vuoksi, liikkumisen tuki järjestetään yksilöllisen tarpeen huomioon ottavalla tavalla.

Kuljetusten matkapalvelukeskus yhdistelee samaan suuntaan samaan aikaan kulkevien tuen saajien matkat, lukuun ottamatta yksinkulkuoikeuden saaneiden tuen saajien matkoja. Alle 18-vuotiaan yksinmatkustavan lapsen kuljetukset voidaan yhdistellä ainoastaan muihin lapsiasiakkaiden kuljetuksiin.

6.1. Asiakasprofiili

Kuljetukset järjestetään liikkumisen tuen saajalle viranomaisen hyväksymän asiakasprofiilin mukaan. Liikkumisen tuen saajalle tehdään asiakasprofiili kuljetusten matkapalvelukeskuksen käyttämään asiakastietojärjestelmään. Asiakasprofiilista käy ilmi kuljetusten järjestämisen kannalta oleelliset tiedot kuten tuen saajan perustiedot, liikkumisen tuen päätöksen voimassaoloaika, myönnetty matkatyyppi ja matkamäärä, matkustusoikeus, käytössä olevat apuvälineet, avustamisen tarve ja muut erityistarpeet. Matkapalvelukeskus käyttää tietoja vain kuljetusten suunnitteluun ja järjestämiseen.

Kuljetusten hallitsemiseksi on tärkeää, että tuen saajan asiakasprofiilitiedot ovat ajan tasalla. Tuen saajan tulee olla välittömästi yhteydessä vammaispalvelutoimistoon, mikäli hänelle tulee muutoksia, jotka vaikuttavat matkojen järjestämiseen, kuten nimen, osoitteen tai kotikunnan muutos, toimintakyvyn muutos, pitkäaikaishoitoon siirtyminen tai kuljetustarpeen lakkaaminen. Tuen saajalla on mahdollisuus tarkistaa päätökseensä liittyviä tietojaan olemalla yhteydessä vammaispalvelutoimistoon.

Keski-Pohjanmaan
hyvinvointialue

6.2. Matkan tilaaminen

Soiten myöntämät matkat tilataan Tervia Logistiikka Oy:n Matkapalvelukeskuksesta. Puhelu maksaa matkapuhelinmaksun tai paikallisverkkomaksun verran. Liikkumisen tuen palvelun päätöksen yhteydessä annetaan tarkemmat ohjeet matkan tilaamisesta.

Kuljetusta tilattaessa on ilmoitettava tarkka osoitetieto, kaupunginosa, kadun nimi ja talon numero sekä mahdollisen asuinrapun tieto. Lisäksi on ilmoitettava mukaan tuleva saattaja ja alaikäinen perheenjäsen. Kuljetus suositellaan tilattavan jo edellisenä päivänä tai kun matkan tarve on tiedossa, mutta viimeistään 1,5 tuntia ennen tarvittavan kyydin tuloaika. Mikäli matka tilataan myöhemmin, tuen saajan tulee varautua siihen, että kuljetusta ei välttämättä pystytä toteuttamaan toivotussa aikataulussa.

Kun tuen saajan kuljetuksella on ehdoton perilläoloaika, esimerkiksi junaan tai linja-autoon liittyvien jatkoyhteyksien vuoksi, matka tulee tilata hyvissä ajoin ja tuen saajan tulee ilmaista ehdoton määränpäähän saapumisaika tilausta tehdessään. Mikäli tuen saaja käyttää asiointimatallaan hänelle vammaispalvelulain nojalla myönnettyä henkilökohtaista apua, hänellä on oikeus määritellä kuljetusten matkapalvelukeskukselle kuljetuksen ehdoton aikataulu.

Kuljetuksen toteuttamisessa huomioidaan asiakkaan maantieteellinen sijainti sekä autojen saatavuus ja soveltuvuus tuen saajan kuljetustarpeeseen. Kuljetus voidaan toteuttaa myös aiemmin, mikäli kuljetus voidaan yhdistää toiseen olemassa olevaan saman suunnan kuljetukseen.

Paluumatka suositellaan tilattavaksi yhtäaikaaisesti menomatkan kanssa, mikäli paluu-aika on tiedossa. Mikäli paluumatkaa ei ole mahdollista tilata etukäteen, kuljetusten matkapalvelukeskus pyrkii järjestämään paluumatkan mahdollisimman pian tilauksen vastaanottamisesta. Kanta-Kokkolan alueella paluumatka pyritään järjestämään viimeistään 30 minuutin kuluessa tilauksesta. Maakunnassa kuljetuksen järjestämiseen vaikuttaa taksiautojen saatavuus ja niiden soveltuvuus kuljetustarpeeseen.

Tuen saaja voi kyytiä tilatessaan ilmoittaa keskukselle, että hän haluaa saman taksin hoitavan paluumatkan. Mikäli paluumatka ajoittuu kahden (2) tunnin sisälle menomatkan päättymisestä, voidaan paluumatka ohjata menomatkan hoitaneelle taksiryttäjälle. Taksiryttäjän tulee tämä hyväksyä. Meno- ja paluumatkan välinen odotusaika ei ole korvattavaa liikennöintiä. Mikäli tuen saaja pyytää taksiryttäjältä paluumatkan hoitamista ajon aikana, voi kyyditystä hoitava taksiryttäjä ilmoittaa paluumatkan hoitamisen matkapalvelukeskukseen. Tällöin taksiryttäjä on sitoutunut hoitamaan paluumatkan sovitusti. Paluumatkan tulee ajoittua kahden (2) tunnin sisälle menomatkan päättymisestä. Pidemmältä ajalta ei paluumatkaa ketjuteta. Mikäli tuen saajalla on säännöllisiä kuljetustarpeita, matkat suositellaan tilattavaksi pidemmäksi ajaksi kerrallaan.

Tuen saajan tulee olla valmiina matkaan viimeistään tilauksen yhteydessä sovittuna nouto-aikana. Tilauksen yhteydessä sovittu nouto-aika voi poiketa enintään +/- 15 minuuttia. Tilauksen yhteydessä ilmoitettu ehdoton aikataulu ei saa poiketa sovitusta.

6.3 Tilatun matkan peruuttaminen

Tuen saajan on ilmoitettava puhelimitse tilatun kuljetuksen peruuntumisesta kuljetusten matkapalvelukeskukseen. Ilmoittaminen on tärkeää, jotta autoa ei lähetetä turhaan tilattuun

Keski-Pohjanmaan
hyvinvointialue

kohteeseen. Mikäli matkaa ei peruta viimeistään 30 minuuttia ennen sovittua matkan alkua, tuen saajalta kuluu yksi (1) matkaoikeus. Mikäli matkan peruuttamatta jättäminen tai peruuttaminen alle 30 min ennen tilatun matkan alkua johtuu tuen saajasta riippumattomista syistä tai esimerkiksi hänen terveydentilastaan johtuvista syistä, tuen saajan tulee olla yhteydessä vammaispalveluun, joka arvioi, onko peruuttamatta jättämiselle tai peruuttamiselle alle hyväksytyin aikarajan (30 min) olemassa perusteltu syy. Mikäli viranhaltija arvioi tälle olleen perusteltu syy, tuen saaja ei menetä matkaoikeuttaan, vaan hänelle palautetaan menetetty matkaoikeus.

6.4. Yhdensuuntainen matka ja pysähdys

Kuljetuspalvelumatka on yhdensuuntainen matka lähtöosoitteesta määränpään. Kuljetuspalveluilla ei tarkoiteta kiertoajelua ilman määränpäättä. Matka on tehtävä aina suorinta reittiä. Lähtökohtaisesti yhdensuuntainen matka on keskeytymätön.

Tuen saajalla on yhdensuuntaisen matkan aikana oikeus yhteen (1) matkan varrella olevaan korkeintaan kymmenen minuutin (10 min) maksuttomaan pysähdykseen. Pysähtyminen pidempiaikaista asiointia (yli 10 min) varten keskeyttää yhdensuuntaisen matkan ja tämän jälkeen alkaa uusi matka. Pysähdyksestä on ilmoitettava kuljetusten palvelukeskukseen matkaa tilattaessa.

7. Asiakasmaksut

7.1. Asiakasmaksut ja maksun alentaminen tai perimättä jättäminen

Asiakasmaksulain perusteella tuen saajalta peritään vammaispalvelulaissa tarkoitettua kuljetuspalvelusta enintään julkisen liikenteen maksua vastaava maksu. Tuen saaja maksaa suorittamastaan matkasta asiakasmaksun, joka määräytyy kaupunkiliikenteen tai matkahuollon hintojen mukaan. Työ- ja opiskelumatkojen osalta tuen saaja maksaa suorittamastaan matkasta asiakasmaksun, joka määräytyy kaupunkiliikenteen tai matkahuollon hintojen mukaan. Tuen saaja ei maksa taksinkuljettajalle asiakasmaksua, vaan se laskutetaan tuen saajalta jälkikäteen toteutuneiden matkojen mukaisesti.

Liikkumisen tuen saajan kanssa samassa taloudessa asuvat perheenjäsenet voivat matkustaa liikkumisen tuen saajan mukana. Perheeseen kuuluvat alle 7-vuotiaat lapset matkustavat ilmaiseksi. Muut alaikäiset lapset maksavat ikänsä mukaisen liikennöitsijän hinnaston mukaisen maksun. Tämä maksu suoritetaan suoraan taksinkuljettajalle. Täysi-ikäinen perheenjäsen maksaa matkasta summan, joka vastaa matkan hintaa jaettuna asiakasmäärällä. Mikäli kyydissä on esimerkiksi tuen saaja, saattaja ja yksi aikuinen perheenjäsen, niin aikuinen perheenjäsen maksaa 1/3 matkan Soiten maksettavaksi jäävästä määrästä. Liikkumiseen tarkoitetuista tarpeellisista apuvälineistä ja lastenrattaista ei peritä lisämaksua. Mikäli liikkumisen tuen matkasta aiheutuu muita lisäkuluja, maksaa tuen saaja ne itse.

Asiakasmaksuun on mahdollisuus hakea asiakasmaksulain 11 §:n perusteella asiakasmaksun alentamista tai perimättä jättämistä erillisellä hakemuksella, mikäli asiakasmaksu vaarantaa asiakkaan toimeentulon edellytyksiä tai elatusvelvollisuuden toteutumista. Lisätietoja asiakasmaksun alentamisesta ja perimättä jättämisestä saa vammaispalveluilta.

Keski-Pohjanmaan
hyvinvointialue

7.2 Erityistilanteet

Mikäli tuen saaja matkustaa soveltamisohjeessa määriteltyjen, matkustusoikeuden piirissä olevien kuntien kuntarajojen yli, hän voi matkustaa hyväksytyyn matkustuskunnan ja matkustusoikeuden ulkopuolella olevan kunnan rajalle saakka maksaen asiakasmaksun siitä kilometrimäärästä, joka syntyy kyseiselle kuntarajalle. Tuen saajalle kokonaan maksettavaksi summaksi jää kyseiseltä kuntarajalta matkan määräpäähän ulottuva matka sekä takaisinpäin tullessa määräpäältä hyväksytyyn matkustuskunnan rajalle saakka ulottuva matka.

Mikäli tuen saajalla on lupa käyttää liikkumisen tuen palvelua toisella paikkakunnalla, hän maksaa itse taksimatkan, jonka hän voi laskuttaa jälkikäteen Soitelta kuittia vastaan. Vaihtoehtoisesti taksi voi halutessaan laskuttaa matkan asiakasmaksun ylittävän osan suoraan Soitelta. Suoralaskutuksesta tuen saajan tulee itse sopia taksin kanssa. Tuen saajalle toimitetaan siinä tapauksessa laskutusohje taksille annettavaksi. Laskutusohjeen voi pyytää vammaispalvelutoimistosta. Näiden kyytien osalta tuen saaja hoitaa taksin tilaamisen itse muualta kuin Tervian matkapalvelukeskuksesta.

8. Ilmoitus muutoksista

Liikkumisen tuen palvelun saajan tai hänen asioitaan hoitavan henkilön on ilmoitettava vammaispalvelutoimistoon kaikista liikkumisen tuen palveluun liittyvistä muutoksista. Tällaisia muutoksia ovat esimerkiksi:

- muutokset toimintakyvyssä
- muutos työ- ja opiskelutilanteessa
- kotiosoitteen muutos
- pitkäaikaiseen laitoshoitoon siirtyminen

Tarvittaessa tuen saajan palvelutarve arvioidaan uudelleen ja liikkumisen tuen päätös tarkistetaan.

9. Muuta tärkeää tietoa

9.1. Terveysten- ja sairaanhoidon sekä kuntoutuksen matkat

Liikkumisen tuen matkoja ei saa käyttää matkoihin, jotka kuuluvat Kela-korvauksen piiriin <https://www.kela.fi/taksimatkat>. Tällaisia matkoja ovat esimerkiksi lääkäri-, hammaslääkäri-, laboratorio- ja terapiakäynnit, terveyden- ja sairaanhoitajan vastaanottokäynnit, apuvälineiden sovituskäynnit tai lääkärin määräämät tutkimus-, kuntoutus- ja hoitokäynnit. Mikäli tuen saaja saa korvausta matkoihin muun lain nojalla esimerkiksi vakuutusyhtiöltä, kuljetuspalvelumatkoja ei voi käyttää vakuutusyhtiön myöntämiin matkoihin.

9.2. Oman auton vaikutus liikkumisen tukeen

Liikkumisen tuen palvelua voi saada, vaikka vammaisella henkilöllä olisi käytössään oma tai perheen auto. Liikkumisen tuen päätös perustuu vammaisen henkilön yksilölliseen tarpeeseen. Mikäli vammaisella henkilöllä tai perheessä on käytössä auto, jonka hankintaan on saatu joko

Keski-Pohjanmaan
hyvinvointialue

vammaispalvelulain mukaista avustusta tai autoverolain tarkoittamaa autoveronpalautusta, vaikuttaa se myönnettyjen matkojen määrään. Liikkumisen tuen tarve selvitetään ja ratkaistaan aina yksilöllisesti. Liikkumisen tuen hakijan tulee antaa palvelua hakiessaan kirjallinen selvitys perheen/oman auton käytöstä sekä saamastaan päätöksestä koskien yhteiskunnallista tukea auton hankintaan.

9.3. Tavaroiden kuljettaminen

Liikkumisen tuen palvelu on tarkoitettu vain henkilökuljetuksiin, eikä sitä voi käyttää pelkästään tavaroiden, esineiden, elintarvikkeiden tai aterioiden kuljettamiseen.

Liikkumisen tuen saajalla voi olla kuljetuksessa mukana tarpeelliset apuvälineet sekä tarvittavat muut tavarat, kuten ostoskassi, matkalaukku tai lastenrattaat. Huonekaluja, isoja kodinkoneita tai tilaa vieviä rakennustarvikkeita ja muuttolaatikoita ei kuljetuspalvelulla saa kuljettaa. Tällaiset kuljetukset tuen saajan on maksettava itse.

Kuljettaja kantaa autoon tai autosta määränpään sellaiset tavarat, jotka hän pystyy viemään sisälle samalla, kun saattaa palvelun saajan kohteeseen. Kuljettajan tulee huolehtia perille myös mukana olevat apuvälineet.

10. Palvelun käyttöön liittyvät epäselvyydet

Mikäli tuen saaja on ylittänyt myönnetyn matkamäärän tai käyttänyt matkoja päätöksen tai liikkumisen tuen soveltamisohjeiden vastaisesti, matkoista aiheutuneet kustannukset peritään tuen saajalta. Perinnästä tehdään vammaispalvelujen toimialueen delegointi- ja toimintasäännön mukainen viranhaltijapäätös.

Mikäli liikkumisen tuen palvelun käytössä on toistuvasti tuen saajasta johtuvia ongelmia, joita ei pystytä ohjauksella ja neuvonnalla ratkaisemaan, ja jotka eivät korjaannu hänen saamansa kirjallisen huomautuksen jälkeen, tuen saajan tulee maksaa matkansa todelliset kulut itse kuljettajalle.

Liikkumisen tuen palvelusta voi antaa palautetta Soiten palautekanavan kautta. Mikäli palaute koskee matkojen välitystä ja järjestämistä, palaute annetaan Tervian palautekanavalle.

11. Toimintaohjeen voimaantulo

Tämä toimintaohje astuu voimaan 1.6.2026.

Toimintaohje koskee Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue Soiten asiakkaiden vammaispalvelulain mukaisia liikkumisen tuen palveluita.

Soveltamisohje on päivitetty yhteistyöryhmässä.